

Sygn. akt I KO 68/21

POSTANOWIENIE

Dnia 2 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie zażalenia **J. K.**
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 2 lutego 2022 r.,
wniosku zawartego w postanowieniu Sądu Rejonowego w O.
z dnia 23 listopada 2021 r., sygn. akt II Kp [...]
o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu
na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w O. wystąpił do Sądu Najwyższego z wnioskiem, w trybie art. 37 k.p.k., o przekazanie sprawy dotyczącej rozpoznania zażalenia J. K. na postanowienie Prokuratora Działu ds. Wojskowych Prokuratury Rejonowej w O. z 10 sierpnia 2021 r., sygn. akt PR 3 Ds. [...] o odmowie wszczęcia śledztwa, innemu równorzędnemu sądowi z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. We wniosku podniesiono, iż w przedmiotowym postępowaniu skarżący zarzucił popełnienie czynu zabronionego polegającego na przekroczeniu uprawnień i niedopełnieniu obowiązków sędziemu Sądu Okręgowego w O. - J. C., którego łączą relacje zawodowe i koleżeńskie z sędziami orzekającymi w miejscowo właściwym Sądzie Rejonowym, co uzasadnia skorzystanie z instytucji art. 37 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek jest niezasadny.

Wskazać należy, że skorzystanie z art. 37 k.p.k., może mieć miejsce zupełnie wyjątkowo, w sytuacji powstania nadzwyczajnych względów związanych z potrzebą ochrony dobra wymiaru sprawiedliwości, do których należą okoliczności, które w realiach konkretnej sprawy, po pierwsze mogą wywoływać w odbiorze opinii publicznej wątpliwości co do możliwości bezstronnego i obiektywnego rozpoznania sprawy, po drugie rzutować na swobodę orzekania.

W licznym orzecznictwie podnosi się jednocześnie, że zbyt szerokie stosowanie tej instytucji nie powinno mieć miejsca nie tylko z uwagi na *ratio legis* tego przepisu, ale także efekt potencjalnego osłabienia zaufania do wymiaru sprawiedliwości, skoro regułą jest, iż każda co do zasady sprawa powinna być rozpoznana przez sąd właściwy nie tylko rzeczowo, ale i miejscowo. Przełamanie tej reguły w trybie art. 37 k.p.k. może nastąpić wyłącznie w wyjątkowych sytuacjach, których wykazanie spoczywa na wnioskującym sądzie; jego obowiązkiem jest więc przedstawienie przekonujących argumentów świadczących o tym, że w tym konkretnym przypadku rozstrzygnięcie sprawy przez sąd właściwy zagraża tak istotnej wartości, jaką jest dobro wymiaru sprawiedliwości.

Wniosek Sądu Rejonowego w O., a także podniesione w nim argumenty o tym, że przedmiotowe postępowanie dotyczy zarzutów stawianych sędziemu Sądu Okręgowego w O., którego łączą relacje „zawodowe i koleżeńskie” z sędziami właściwego miejscowo Sądu, w kontekście przesłanek z art. 37 k.p.k., należy uznać za błędne. Nie przekonują one w wystarczający sposób, że w niniejszej sprawie występują na tyle nadzwyczajne okoliczności, które uzasadniłyby przełamanie wspomnianej zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy. Nie można bowiem zgodzić się ze stanowiskiem, iż zawodowa znajomość sędziów orzekających w miejscowo właściwym Sądzie z sędzią J. C., wynikająca w głównej mierze ze szkoleń, zebrań sędziów oraz faktu odbywania aplikacji sądowej, na co wskazywano w oświadczeniach złożonych w trybie art. 41 § 1 k.p.k., jest okolicznością, która w tej sprawie może realnie podważać autorytet i zaufanie do wymiaru sprawiedliwości, a więc stanowić o istnieniu przesłanki z art. 37 k.p.k.

Pozostawanie w tego rodzaju zwyczajowych relacjach zawodowych, w sytuacji gdy przyjmują one formę ścisłą i osobistą mogłoby stanowić jedynie powód wyłączenia w oparciu o regulację z art. 41 § 1 k.p.k., która jednak nie znalazła pozytywnego zastosowania, zważywszy na nieuwzględnienie złożonych w trybie tego przepisu wniosków o wyłączenie (postanowienie Sądu Rejonowego w O. z 16 listopada 2021 r.). Oczywiście jest natomiast, że art. 37 k.p.k. nie może być postrzegany jako przepis swego rodzaju subsydiarny względem art. 41 § 1 k.p.k. Przesłanki zastosowania obu regulacji są odmienne, a oba wskazane przepisy funkcjonują w różnych płaszczyznach procesowych i dotyczą czego innego. Okoliczności sprawy w kontekście relacji sędziów Sądu Rejonowego w O. i sędziego J. C. słusznie były rozważane w niniejszej sprawie przez pryzmat art. 41 § 1 k.p.k., jednak z negatywnym skutkiem dla żądających wyłączenia sędziów. Sąd Najwyższy nie jest natomiast umocowany ani do ponownego orzekania w trybie art. 41 § 1 k.p.k. w sprawie zawistej przed sądem powszechnym, ani do rozstrzygania po raz kolejny co okoliczności, która podlega rozważaniu wyłącznie przez pryzmat art. 41 § 1 k.p.k., tyle że przy wykorzystaniu art. 37 k.p.k.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.